

Wij willen daarbij ook de gebeurtenissen op het Damrak aan een bespreking onderwerpen, al ligt daarbij de bedoeling voor om ons niet te leunen tot het geven van speculatieve adviezen; wij weten evenmin als ieder ander, wat de toekomst voor ons verborgen houdt en elke zinspelende daarop is een sprong in het duister, die tot verliezen leiden kan voor degenen, die op die zinspelende reageren, terwijl deze ons prestige bovendien zou kunnen aantasten.

Wij behoeven niet te vertellen, dat wij nog steeds in het teken van een diepe depressie leven. De vele optimisten ten spijt, die vooral van de overzijde van den Atlantischen Oceaan ons toeroepen, dat het ergste geloden is en dat men met een gerust hart de goede aandeelen op dit niveau zou kunnen kopen, verscherpt de toestand zich nog geregeld en het ziet er naar uit, alsof de zorgelijke tijden nog geruimen tijd ons zullen blijven drukken.

Economen van naam zijn het niet eens over de oorzaken van de malaise... de meesten schrijven haar toe aan overproductie... anderen aan onderconsumptie, terwijl een categorie bank-economen, waaronder o.a. Prof. Keynes, als de verwekker der depressie een conglomeraat van factoren beschouwen, waarvan goudschaarste een belangrijk onderdeel uitmaakt. Hoe het ook moge zijn, er zijn zoo goed als geen tekenen aanwezig, die op mooier weer zouden wijzen... kan men echter anders verwachten? De politieke horizon is bewolkt... Frankrijk, gesteund door de Vereenigde Staten, schijnt een blok te vormen, waarbij Rumenië, Joego-Slavië Polen zijn aangesloten, terwijl als opposanten Italië-Duitsland-Rusland-Griekenland en Turkije worden genoemd en nimmer weet men, wanneer de geweren afgaan! De nationalistische leuzen vieren in de economische wereld hoogtij — vele landen willen zich van het buitenland onafhankelijk maken; zij verhoogen hunne tariefmuren telkenmale en vrijhandelslanden als Nederland gaan zich geleidelijk als verlatenen voelen in den bruisenden wereldstroom. Onze artikelen worden van vele markten gedrongen niet het minst uit ons afzetgebied bij uitnemendheid, Nederlandsch-Indië; onze industrie begint te kwijnen, werkloosheid neemt alom toe, cultures zien hunne verliezen elken dag vermeerderen, terwijl ook scheepvaartmaatschappijen, werven, handelslichamen den tol aan de laag-conjunctuur zullen hebben te betalen.

Door deze factoren zijn de koersen van bijna alle aandelen drastisch gedaald. Voor de meeste dalingen waren reële oorzaken aanwezig, voor sommigen bleek het een terugvallen tot normale rendements-verhoudingen. Het is bijv. te begrijpen, dat de rubber-misère — algemeene overproductie en scherpe concurrentie van de „native“ rubber — tot zwaren koersval moest leiden en jaren geleden wierpen deze ontbindende factoren reeds hun schaduwen vooruit. Suiker ondervindt den invloed van

overproductie en nationalistische maatregelen — hooge invoerrechten, Amerikaanse suiker-politiek, preferentie voor eigen- en geaffileerde gebieden; koffie volgde de ijzeren wet van vraag en aanbod, die tenslotte de Braziliaansche valorisatie ondersteboven wierp — ijzer, staal, koper, zink, lood, textiel, kunstzijde, petroleum, granen en tal van andere eerste levensbehoeften, ondergingen de gevolgen der inflatie — winstmarges slonken en winstuitkeeringen, t.w. dividenden en tantièmes verminderden. Omtrent het loon bestaan verschillende theorieën, terwijl een daling van eenige beteekenis nog niet is ingetreden. Sommigen vinden, dat ook het loon den algemeenen teruggang moet volgen, uit de overweging, dat een onveranderden loonstandaard een ongemotiveerde loonsverhooging beteekent bij een daling van het indexcijfer. Verder beweren de voorstanders der loonsvermindering, dat nog hoog blijvende kleinhandelsprizen de noodzakelijke daling niet kunnen medemaken, juist omdat de dominerende factor, het loon, nog geen neiging vertoont, om met den natuurlijke loop der gebeurtenissen mede te gaan. Volgt het loon de conjunctuur, dan kan het kleinhandelsniveau zich aan de veranderde levensomstandigheden aanpassen, waarmee een der voornaamste factoren voor een herstel aanwezig zou zijn. Tegenstanders — en deze vindt men niet alleen bij de arbeiders — willen onder geen beding de massa-koopkracht aantasten; de misère vindt volgens hen haar grootste oorzaak in relatief te lage consumptie en loonsverlaging zou de crisis slechts verscherpen. Ford o.a. is van deze theorie een voorstander, terwijl ook Hoover zich met kracht verzet tegen elke politiek, die loonsverlaging op haar programma had.

Duitschland en Italië volgen de eerste methode; hun weg is gericht op een laag indexcijfer voor den kleinhandel, zoodat in die landen de factor loon eveneens naar beneden moet. Zware straffen worden opgelegd aan hen, die de hiervoor gemaakte wetten niet willen navolgen. Den invloed van die actie op de andere landen mag men niet onderschatten! Wat moet bijv. Nederland doen met zijn hoge loonen en zijn zware sociale lasten, wanneer het omringd wordt door landen, die hunne kostprijzen met Regeeringssteun drastisch verlagen en daardoor in staat zijn, in hun buitenlandschen handel met iedereen te kunnen concurreren, terwijl de import bovendien door zware invoerrechten wordt belemmerd? Onze industrie klaagt steen en been en is het dan te verwonderen, dat men zich tot de Regeering wendt om steun uit de impasse? Men wil den weg naar bescherming nog niet op, alhoewel men in Den Haag niet stil zit om een uitweg te vinden. Engeland heeft dezelfde moeilijkheden, die echter nog verscherpt worden door interne bisbilles — strijd tusschen Labour en de Conservatieven — de tegenstrijdige belangen der Dominions, die door de Britsche machthebbers niet handig binnen gren-

zen worden gehouden (sprak Mr Thomas, minister der Dominions in het Parlement niet van „humbug“ toen hij de voorstellen van Canada's premier, Bennett behandelde) en last not least de ronde-tafel-conferentie van de Britsch-Indische machthebbers, waar de laatste restjes van het Britsch Empirium aan flarden worden gereten. Ging Engeland tot het protectionisme over, dan zouden enkele fundamentele moeilijkheden voor haar wegvallen. Immers de Dominions zouden er iets voor voelen, aan het Britsche rijk voorkeursrechten toe te staan, mits Engeland invoerrechten, ook op levensmiddelen ging heffen en daarbij dezelfde privileges aan Canada, Zuid-Afrika en Australië zou verleenen. Het zal nog heel wat voeten in de aarde hebben, voor het Engelsche volk zich hiermede accoord zal verklaren. Mocht John Bull fundamenteel van richting veranderen, dan zou Nederland een der laatste bolwerken zijn van den traditioneelen vrijhandel.

Wij willen deze inleidende woorden met een gegronde waarschuwing eindigen.

De strijd der naties op handelsgebied verscherpt zich — de nationale grenzen worden hoe langer hoe meer gesloten, welke enge politiek de kiem van een oorlog in zich sluit. Zonder te willen beweren, dat een nieuwe oorlogsramp onvermijdelijk moet worden genoemd, is het gevaar voor een ontijde ontbranding der militaire hartstochten groot. Laat een ieder zijn portefeuille nog eens onder de loupe nemen, om na te gaan, of voldoende risico-verdeeling in acht genomen is? Daarbij heeft men niet alleen te onderzoeken, of de verhouding tusschen obligatiën en aandelen gezond mag worden genoemd en of de stukken voldoen aan de meest solide normen, maar men heeft ook na te gaan, of rekening gehouden is met voldoende geografische risico-verdeeling. Zoover ons bekend, hebben vele beleggers, om maar hooger rente te kunnen kweken, noodig in deze tijden van dalende inkomsten, zich eenzijdig georiënteerd en wel in de richting van Duitschland, waar groot rendement de verbeelding fascineerde.

R.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

De Gereformeerde student en het ouderlijk huis.

I.

De studentenwereld van nu verschilt in velerlei van die voor 50 jaren en verder terug in het verleden. Toen kwamen de studenten grotendeels uit gezinnen, waarvan de vader zelf in het academisch milieu was gevormd, toen vormden zij een schier

den tot eene verwoesting, zijner inwoners halve, wegens de vrucht hunner handelingen. Dit is echter niet de eenig-mogelijke vertaling. Men kan in plaats van „dit land“ ook overzetten: „de aarde“, zooals Prof. Ridderbos doet. In het eerste geval is er sprake van de verwoesting van het land Kanaan, welke aan de heilperiode welke in vs 11 en 12 wordt geteekend, voorafgaat. In het tweede geval wordt in tegenstelling met het heil van Jeruzalem en het volk Israël aan de overige wereld Gods oordeel aangekondigd. Hier kan ik mij niet bij Prof. Ridderbos aansluiten, maar moet ik de Statenvertaling prefereren. En wel om de volgende reden. Wanneer in het Oude Testament deze uitdrukking wordt gebezigd „wegens de vrucht hunner (of uwer) handelingen“, geschiedt dit steeds en uitsluitend van het volk Israël; men zie slechts Jer. 17:10; 21:14; 32:19; Zef. 3:11. Weliswaar wordt hier soms in meer algemeenen vorm gesproken, zooals in Jer. 17:10 en 32:19, maar dan toch in een verband, waarbij het uitsluitend over Israël gaat. Verder vergelijkte men ook andere plaatsen, waar wel het woord „vrucht“ niet wordt gebruikt, maar toch overigens dezelfde gedachte wordt gevonden, als Jer. 4:18; Ezech. 24:14; Hos. 4:9; 12:3.

Ik kom dus tot de conclusie, dat de verzen 8—13 aan het zondige volk uit Micha's dagen de belofte des Heeren brengen, dat weliswaar het land om hun ongerechtigheid zal worden prijsgegeven aan jammerlijke verwoesting, maar dat daarna weer een herbouw van Jeruzalem zal volgen en terugkeer van de her- en derwaarts verspreide ballingen. Eene heilsbelofte, die ongetwijfeld in den terugkeer onder Kores is vervuld. En er is geen enkele reden om hier met Ds. Berkhoff de stem te hooren van „het de eeuwen van smaad doormakende Israël“ en om die stem te vergelijken met wat een bekeerde Israëliet als Da Costa of Capadose uit veel later tijden zou kunnen uitspreken (De Christusregering, bldz. 188).

Maar we zijn met dit hoofdstuk nog niet aan het eind. Er volgt nu in vs 14: „Gij dan, weid uw volk met uwen staf, de kudde uwer erfenis“. Wie wordt hier toegesproken? Wij zouden zoo zeggen: natuurlijk God zelf. De profeet zendt nu voor zijn volk de bede op tot zijn Zender, dat deze de zoeven door hem in Zijn naam uitgesproken belofte doe in vervulling gaan. Dat ligt zoozeer voor de hand, en is

POPULAIR-WETEN - [SCHAPPELUKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

XI.

(Israël's herstel in Micha's laatste hoofdstuk.)

We kunnen nog niet van Micha's profetie afstapen. Ook de beide slothoofdstukken vragen even onze aandacht.

Deze hoofdstukken (6 en 7) onderscheiden zich van de eerste vijf door een eenigszins meer algemeen karakter. Voor verschillende uitleggers is dit zelfs een grond om ze aan een anderen profeet toe te schrijven, doch dit gaat veel te ver.

In hoofdstuk 6 en de eerste verzen van hoofdstuk 7 wordt de zonde bestraft en het oordeel aangekondigd; maar bij vs 8, of wellicht zooals Prof. Ridderbos meent reeds bij vs 7 (De kleine profeten II, bldz. 115), begint de heilsbelofte.

Deze heilsbelofte wordt dan allereerst gegeven in dien vorm, dat de jonkvrouw Israëls, reeds door het Goddelijk oordeel getroffen, hare vijandin, de wereldmacht (van Assur en ook van Babel) toespreekt. Deze behoeft zich niet over haar val te verblijden, want zij zal weer opstaan. Zij heeft des Heeren granschap verdiend en zal die ook dragen; maar de Heere zal haar daarna weer recht doen tegenover hare vijandin, die wel als instrument in Gods hand heeft dienst gedaan om haar te tuchteren, maar daarin toch niet anders dan eigen grootheid heeft gezocht en eigen wreedaardige machtswellust heeft zoeken te bevredigen. Zoo zal die nu triomfeerende vijandige wereldmacht weer beschaamd komen te staan, terwijl Israël haar ondergang zal aanschouwen (vs 8—10).

In de daarop volgende verzen spreekt weer de profeet zijn volk toe. Deze verzen handelen blijkbaar van den herbouw van Jeruzalem (zie vs 11); maar overigens leveren zij voor het verstaan vrij wat moeilijkheden op. Eene eerste moeilijkheid ligt in de slotwoorden van dit vers, in onze Statenvertaling weergegeven als „te dien dage zal het besluit verre heengaan“. Het is moeilijk te zeggen, welke beteekenis aan deze woorden zou moeten

worden gehecht. Een andere vertaling is die welke Prof. Ridderbos geeft: „te dien dage zal het gebied ruim zijn“ of eigenlijk: „zal de grens ver zijn“, d.w.z. dan zal de stad een ruimen omtrek hebben. Welke de juiste zin der woorden is, valt moeilijk te zeggen, maar wij voelen er veel voor om ons bij de opvatting van Prof. Ridderbos aan te sluiten, die bij de eerste woorden van het vers uitnemend past. Eene nog ernstiger moeilijkheid ligt in vs 12. Onze Statenvertaling heeft als onderwerp van het werkwoord „komen“ hier genomen „het besluit“ uit het vorige vers, maar dan wordt de zin geheel en al duister, en eene draaglijke beteekenis is er niet aan te geven. Het werkwoord is onpersoonlijk: „men zal komen“. Natuurlijk is het dan nog de vraag, wie daarmede worden bedoeld, doch daarover straks. Eveneens is onjuist de vertaling „vaste steden“ en „vestingen“. De Statenvertalers verstonden het hier gebruikte Hebreeuwsche woord mazor blijkbaar als „sterkte“, maar het is de dichterlijke vorm voor mizraim, de Hebreeuwsche naam, waarmee Egypte wordt aangeduid. Dit past ook veel beter naast Assur. We hebben hier te doen met verschillende geografische aanduidingen, en daarin maken die „vaste steden“ en „vestingen“ een wel eenigszins vreemd figuur. De juiste vertaling is ongetwijfeld die welke Prof. Ridderbos geeft: „Het is een dag dat men tot u zal komen van Assur en de steden van Egypte, en van Egypte tot de rivier (bedoeld is de Eufraat), van zee tot zee en van berg tot berg“. De bedoeling is dus dat men van alle kanten zal komen naar Jeruzalem. En nu komen we weer terug tot de vraag: van wie dit gezegd wordt? Tweeërlei opvatting is mogelijk: of dat hier sprake is van Israëlieten die uit verschillende landen weer naar hun land terugkeeren; of dat hier bedoeld wordt op heidenen, die zich bij het volk Gods aansluiten. Volgens Prof. Ridderbos „sluit Micha geen van beide gedachten uit“. Mij wil het daarentegen voorkomen, dat de eerste gedachte de voorkeur moet hebben. Ik verwijs naar wat ik bij de bespreking met name van Hosea 11:10, 11 heb opgemerkt. In aansluiting aan de aankondiging van den herbouw van Jeruzalems muren (vs 11) wordt hier de terugkeer van de ballingen uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap beloofd.

Weer een nieuwe vraag rijst echter bij vs 13. De Statenvertaling heeft hier: „maar dit land zal wor-

afzonder
vrijwel d
van de t
terminol
oude stu
brand, v
historie
uit gezin
aan een
niet het
het univ
den nu
der alma
baar om
len, het
de publi
gevolg
univers
het corr
aan te
het onts
derde sc
door he
organisa
opgekom
gouze p
formeer
dentew
schappij
overheer
meer ge
digen
gevoelig
student
wordt ge
de waar
gesloten
ruischlo
de gezin
niet me
der wet
van de
wereld,
aandeel
van der
dentene

Een C
Wij g
student
Het k
behoef
De wet
de stu
stichter
midden
Bijbel",
niet he
Bijbel",
Het e

in de p
eigenlij
om te
Ds. Ber
Volgens
liever,
en in d
toespre
genome
volbren
zien, al
toegt"
zijn; er
antwo
weer A
verwo
Troon
sluit da
wij we
Zelf op
roep, d
tierenh
en in l
krachte
uit de S
Israël z
regerie
Mag
nieman
die er
kennen
zijn de
gesprok
kelere
tuurlijk
wezen.
het zie
aangaa
tot hie
te hebl
in de
ze ook
Om
Berkho
den M
enkel
laten s
twee
ken? C